

Päästötön työmaa

Jari Viinanen
Kaupunkiympäristön toimiala
@JViinanen

#hiilineutraalihelsinki

Helsinki

6 Aika

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kaupunkistrategia 2017-2021

”Helsinki ottaa vastuunsa ilmastonmuutoksen torjunnassa vakavasti ja torjuu ilmastonmuutosta kunnianhimoisesti.

Helsinki asettaa tavoitteeksi 60 prosentin päästövähennystavoitteen vuodelle 2030 ja aikaistaa hiilineutraalisuustavoitteen vuodesta 2050 vuoteen 2035.”

HNH2035 -toimenpideohjelma

46. Pilotoidaan kaupungin omassa rakentamisessa päästöttömiä työmaita ja otetaan kokemusten kautta käyttöön malli ja kriteerit koskemaan kaikkia työmaita. Sisällytetään malli ja kriteerit infra- ja talonrakentamishankkeiden ympäristöasiakirjaan ja työmaan ympäristösuunnitelmaan. Ohjataan kaupungin alueella rakentavia käyttämään mallia ja kriteerejä.

Vastuu: Rya/Roha/Rake/Ylpi, Ympa, Maka, Heka, HSY, Helen

Aikajänne: Valtuustokausi 2017–2021

Vaativuus: Helsingin oma päätös

Arvio kustannuksista: Vaatii resursseja

Miksi ja kuinka kaupungit ohjaavat?

- Työmaiden päästöt kohdistuvat lähistön asukkaisiin ja ohikulkijoihin, tiivistyvissä kaupungeissa haitat korostuvat (NOx, PM, melu)
- Kaupungeilla on kunnianhimoiset ilmasto-ohjelmat (CO2)

Kuinka toteutetaan?

- Vaikutetaan markkinoihin muutoksen nopeuttamiseksi ja autetaan niitä kehittämään ratkaisuja tarjoamalla kokeilupaikkoja
- Kaupunkien hankinnat miljardeja
- Kaupungit yhdessä (Oslo, Kööpenhamina, Tukholma jne.)
- Valtion kanssa yhteistyö (KEINO, Green Deal)
- Hyödyntämällä muiden kaupunkien kokemuksia (Oslo)
- Samaan tapaan kuin siirtyminen sähköiseen bussiliikenteeseen

Määritelmät

Fossiilivapaa

- Ei tuota laskennallisesti KHK/CO₂ -päästöjä
- > Biodiesel, biokaasu, päästötön sähkö

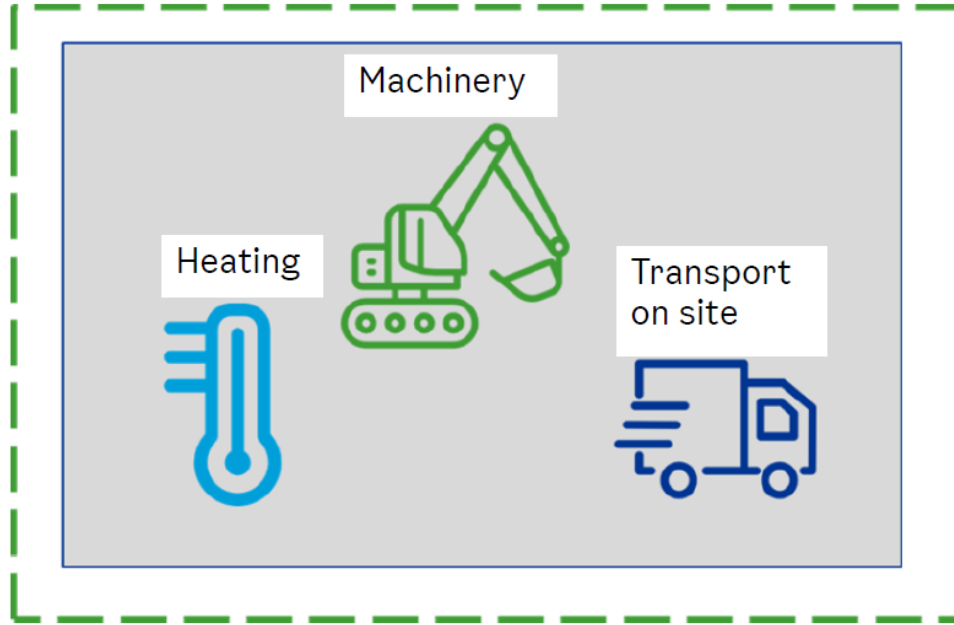
Päästötön

- Ei tuota laskennallisesti KHK/CO₂ -päästöjä
- Ei tule lähipäästöjä (pakoputki) PM, NO_x, HC
- Ei melua
- > Sähkö, vety

Koskee työmaalla käytettävien koneiden suoria päästöjä.

Mandate: Emission free within construction site fences

Production of material and products

Transportation of personell, masses, materials, machinery, waste

Deconstruction

Waste management and handling.

Kilde: DNV GL rapport 2018-0367: «Potensialet for utslippsreduksjon ved fossil- og utslippsfrie bygge- og anleggsplasser»

Oslo

11.10.2019

Työmaakoneiden päästöt

- **Lontoossa työmaakoneet tuottavat jopa 7,5 % kaupungin kaikista typpidioksidipäästöistä, 8 % hengitettävien hiukkasten päästöistä sekä 14,5 % pienhiukkaspäästöistä.**
-> Lontoo on asettanut päästöluokat työkoneille, jotka ovat Suur-Lontoon alueella Stage IIIA ja Lontoon keskustassa Stage IIIB -> 2020 Stage IIIB / Stage IV
- **Oslossa on arvioitu, että työmaakoneiden ilmastopäästöt ovat 18 % kaupungin liikenteen kokonaispäästöistä.**
-> Fossiilivapaat työmaat jo nyt ja päästöttömät 2025
- Suomessa kaikkien työkoneiden yhteenlaskettu osuus taakanjakosektorin päästöistä on tällä hetkellä noin 8 %, josta rakentamisen ja teollisuuden työkoneiden päästöt ovat 51 %

Oslon päästöttömät työmaat

Oslon kaupunki on pilotoinut 8 kohteessa päästöttömiä työmaita. Keskeisessä roolissa on ollut markkinavuoropuhelu yritysten kanssa, jossa on yhdessä luotu kilpailutuskriteerit.

<https://www.youtube.com/watch?v=VqYOF3NAS2o>

- Nyt kaikki työmaat fossiilivapaaat.
- päästöttömät kaupungin työmaat vuonna 2025.

<https://www.oslo.kommune.no/english/politics-and-administration/smart-oslo/projects/zero-emission-construction-sites/#gref>

Zero-Emission Construction Sites

Päästötön työmaa; Olav vs gate, Oslo

Mitä Helsingissä jo tehdään

- Stara, HKL, HSL siirtymässä 100% uusiutuvaan 2020
 - Haasteena biodieselin riittävyys
- Staralla hanke vanhan kuorma-auton sähköistämiseksi
- Bussien ja muun raskaan kaluston yhteislatauskokeilu

- Staran ulkoisten työkonepalveluiden, kuljetuspalveluiden ja nostopalveluiden puitesopimuksessa ympäristökriteereinä on käytetty ensisijaisesti Euro V- ja Stage IIIB-kriteereitä.

Hiilineutraalit ja resurssiviisaat yritysalueet HNRV

- 6aika EAKR –rahoitus 1,2 MEuroa
 - **Hankeaika 1.5.2019 -28.2.2021**
(käynnistyi vasta elokuussa)
- Yritysten ja ”yritysalueiden”
hiilineutraalisuus
- **Päästötön työmaa** (erit. Hki koneet)
 - **Helsingin satama** (case Vuosaari, erit. koneet)
 - Telakkateollisuuden alue
 - Kaupallinen alue
- Osaamista
- Kiertotalouteen ja päästölaskentaan
VTT:n Bioruukista
 - Turun yliopiston Bastu –konseptista
(yritysten ohjaaminen vähähiilisyyteen)
- Projektikoordinaattori: Lilli Lehtinen

Konsortio

- **Helsingin kaupunki**,
pää toteuttaja
- **Espoon kaupunki**
- **Turun kaupunki**
- **Vantaan kaupunki**
- **Turku Science Park Oy**
- **Turun yliopisto**
- **VTT**

Helsingistä

- **Kymp; Rake, Ympa, Hatu, Like**
- **Stara**
- **Helsingin satama**

Kohteet

- Vuosaaren satama
- Infratyömaat
- Blue Industry Park
- Bioruukki
- Porttipuisto-Hakkila

Päästöttömän työmaan Green Deal

- Kunnianhimoisia tavoitteita, vaikutusten arviointi ja seuranta vuosittain, tukea valtiolta, korkeamman tason sitoutuminen strategiaan, toimittajien kanssa yhteistyö
- Luonnos Green Dealiksi joulukuun loppuun -> kierrätys kaupungeissa
- Aikajänne: kaupunkien hiilineutraalisuustavoite

Allekirjoitettu Green Deal Teknisen kaupan liiton kanssa:

- *Toimenpiteinä muun muassa: kasvattaa puhtaampien työkoneiden osuutta, kouluttaa käyttäjiä koneiden ympäristöystävällisempään käyttöön*
- *Nostimet, vastapainotrukit, pyörökuormaajat*

Mikä hankintojen Green Deal?

Green Deal on vapaaehtoinen, hankintoihin kohdistettu sopimusmalli, jonka hankintayksikkö solmii valtion osapuolen, esimerkiksi ministeriön kanssa.

- Green Deal -sopimuksessa asetetaan hankinnalle kunnianhimoisia ja konkreettisia kestävästä kehitystä ja innovaatioita tukevia tavoitteita. Tavoitteet ja niiden taso tarkennetaan sopimuskohtaisesti.
- Green Deal -sopimus tukee hankintayksiköiden omia strategisia päämääriä ja niiden saavuttamista, esimerkiksi vähähiilisyys- tai bio- ja kiertotaloustavoitteita.
- Osallistumalla Green Dealiin hankintayksiköt saavat tukea hankinnan valmisteluun ja toteuttamiseen osaamiskeskus KEINOlta.
- Hankintojen Green Deal on Suomessa uusi malli, jota pilotoidaan nyt ensimmäistä kertaa. Sopimusmallia on kehitetty yhteistyössä hankintayksiköiden ja ministeriöiden kanssa.

Kv yhteistyö

E-ZEMCONS - Ecosystem for Zero Emission Construction Sites;

- Helsingin, Kööpenhaminan, Trondheimin ja Budapestin kaupungit sekä Norjan tieteen ja tekniikan yliopisto. Kolmatta tahoja edustavat Oslon ja Tukholman kaupungit sekä Bellona, ICLEI ja norjalainen ” National Programme for Supplier Development”.
- Organisoidaan tarjouskilpailua edeltävää markkinoiden välistä vuoropuhelua rakennusteollisuuden ja kaupunkien/alueiden
- Markkinavuoropuhelulle luodaan alusta sidosryhmien väliseen vuoropuheluun.
- Valitaan, yhdistetään ja konseptoidaan parhaat käytännöt

Big Buyers Initiative (Komissio, ICLEI);

- Komissiolta rahoitusta tapaamisiin, osaamisen ja tiedon jakaminen (nyt mukana Kööpenhamina, Oslo, Trondheim, Helsinki, Tukholma, Amsterdam, Lissabon, Budapest, Brysseli)

Päästöttömän työmaan kehittäminen Helsingissä

- Lähtötilanteen kartoitus 2019
 - Kaupungin nykyinen tapa
 - Koneiden saatavuus, nykyisten koneiden päästöjen selvittäminen
- Markkinavuoropuhelut 2019-20
 - Tilaisuudet yrityksille ja kaupungin hankkijoille
 - Yritysten valmius siirtyä puhtaampiin koneisiin –rakennusyrietykset ja koneet
- Päästöttömän työmaan pilotointi ja kokeilut 2020
 - Saadaan tieto mihin markkinat pystyy, mitä ongelmia tulee ratkaista (lataus), millaiset hankintakriteerit voidaan asettaa (%sähköistä, bio)
- Koulutukset hankkijoille 2020
- Konseptin kehittäminen kaupungille 2020-21
- Implementointi toimintaan 2021-2035

Helsingin ilmastotyö www.stadinilmasto.fi –sivuilla,
Uudet sivut avautuvat pian!

Tilaa myös -uutiskirje!

#hiilineutraalihelsinki

@stadinilmasto @ilmastokumppanit